

BUDA-PESTA

23 Aprilu st. v.
5 Maiu st. n.

Va eși joi'a și duminică'a.

Redacțiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 31.

ANULU XIV.
1878.

Pretulu pe unu annu 10 fl.
Pe 1/2 de annu 5 fl.; pe 1/4 de
annu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Sânt'a unire a popórelor.

(Din an. 1818 Octombre.)

— *Dupa Béranger.* —

„Peuples, formez une sainte alliance
Et donnez vous la main.

Béranger.

Pe pamântu, semenându auru, vedîni pacea asiedîata,
Semenându flori și cunune peste lumea-astêmperata,
Oprindu trasnetulu lui Marte, dîeulu marilor resbele,
Si facîndu că sè dispara mîi de blastemate rele,
Ea dicea : „Toti d'opotriva, prin frumós'a vitejia,
Nemti, Francesi, Englesi, Rusi, Unguri, demni d'o
démna barbatîa,

Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Sermani muritori, adi ur'a, vai! pe toti ve prepa-
desce,

Si gustati în viétî'a vóstra reulu care ve sd robesce !
Impartîti-ve domni'a asîa cum vi se cuvine :
Fia-care-acî, sub sóre, s'aiba locu si pentru sine.
Toti dorindu a fi puternici, sè mariti a vóstra parte,
Lasati drumulu fericirii pentru poftete desîarte !

Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

La vecini voi puneti foculu, înse vîntulu în turbare,
Aquilonulu, nu ve cruti'a : flam'a focului celu mare
Arde chiar casele vóstre, arde totu ce-aveti în ele,
Lumea 'ntréga ve acusa cá mari facatori de rele !
Curge sîngele sírîie si la dealu si la câmpia,
Câci chiar Dumnedieu din ceruri, cu blastemulu ve
sfasîa !

Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Cei mai mari, din ale vóstre orasîele derâmâte,
Din cetâti, de prin comune, stringu vai ! bratié insem-
nate

Sè-si asigure triumfulu prin versare de puru sînge,
Cá sè vedîa, mai pe urma, cum o lume 'ntréga plînge.
O ! nenorocita trupa, voi, far' a ve mai opune
V'aruncati singure jugulu, lipsite de 'ntieptîune !
Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Martie resbunatorulu, sè-si oprésca a sa cale.
Faceti legi tîerilor vóstre care sufera cu jale,
Iér sorgîntea cea de sînge, regilor cu vanitate,
N'o mai dati sè cucerésca capitale si chiar state !
Astor stele prefacute, astor stele-amagitóre
Ve opuneti . . . Ele tóte vor palî sub mândrulu sóre !
Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !

Da. Ah ! libera în fine lumea 'ntréga sè respire,
Inveliti astadi trecutulu, lasati reulu celu din fire ;
Si la cântecele lyrei, cultivati mândr'a câmpia,
Infloriti artile vóstre : pace peste totu sè fia.
Astfel, veti culege fructe, veti fi demni d'ori ce spe-
rantîa,
Veti fi mari, veti fi puternici, inotîndu în abundanti'a.
Fiti popóre în unire,
Ve dati mân'a cu 'nfratîre !“

Asiá virgin' adorata vorbi. Cuvintele sale
Le repetîra monarchii, pusi pe a onórei cale.
Erá 'mpodobitu pamêntulu cá o verde primavéra,
Veselia, fapte bune, se vedeau in ori ce tíera!

Aideti frati, aideti popóre,
Sè ne dàmu mân'a cu-amóre!

B. A. Vinesiu.

Cursu elementaru de istori'a literatu- rei române.

(Urmare.)

55. *Ioanu Bobu* (1739—1830) fost episcopu unitu la Blasiu în Transilvani'a. S'a nascutu la anulu 1739 în comun'a Ormány comitatulu Solnocului inferioru, din parinti nobili. Primele cunoscintie, dupa datin'a timpului de atunci, le-a primitu în sinulu familiei sale. Teolog'ia a absolvitu la Sâmbat'a-Mare în Ungari'a. Dupa absolvire reîntorcându-se în Transilvani'a, ocupà diferite functiuni eclesiastice la Blasiu si aiurea pâna la 1784, când se alese si consacrà de episcopu. Sub episcopulu Bobu se asediara norme imperatesci la Blasiu, si se sistemà gimnasiulu. Din banii adunati de dên-sulu din tóte bunurile clerului si monastirei în 48 de ani, a facutu si fundatiuni pentru profesori, si la mai multe academii în Transilvani'a, pentru studenti, a lasatu o frumósa suma de bani, cu care se potu folosi Români pentru înaintarea spiritului în sciintie si maestría. S'a ocupatu multu si de literatura si mai alesu de cea bisericésca, avea o deosebita predilectiune pentru studiulu lexicografiei. Scrierile sale publicate si inedite sânt: „Teologi'a dogmatica“ 2 parti, Blasiu 1804 si 1811. „Carte de invetiaturi chrestinesci“; „Despre desiertatiunea lumei“ (Didacus a stella de vanitate mundi) trei parti, Blasiu 1805—1806; „Insciintiarea catra cleru“, pentru redicarea capitulului în Blasiu 1807; „Form'a clerului si pastoriului bunu“, Blasiu 1809; „Cuvêntu pastorescu“, Blasiu 1811; „Dictionariu Romanu“ 2 tom. Clusiu 1821—1822; „Dictionariu romanu-latinu-ungurescu“, Blasiu 1821; „Lexiconu rom. lat. si unguurescu“ Clusiu 1823.

56. *Ienachitia Vacarescu* (1740—1799). Primulu între literatii profani din Români'a în acestu secolu. Educatiunea lui fu de la începutu pré ingrigita. Elu a avutu dóue-dieci de profesori, pentru fia-care limba si ramu de sciintia. Neofitu celu betrânu Causoc'a îl inițià la tesaurile limbei, retorice si istoriei elene;

invetiaturu germanu Weber, i esplicà regulele limbei latine, alti profesori îl invetiara italie-nesce, frantiuzesce, si hagai turci îl familiari-sara cu limb'a si literatur'a otomana, pe cari în urma le cunoscea fórté bine. De tineru inca elu fu nevoitu sè se dedeà cu necazurile si sè-si formeze unu sufletu tare si rabdatoru, spre a nu fi sdrobotu si nimicitu, cá cei mai multi, în necurmatele smacinàri ce turburáu epoch'a de anarchía si de nelegiuiri în care sórtea îl menise sè traiésca. Cá barbatu inez-tratu cu întinse cunoscintie si mari calitãti, ocupà cele mai înalte functiuni de statu sub principele Alesandru Ipsilantu. Elu fu unulu din autorii Codicelui civilu publicatu si intro-dusu de acestu principe. Activitatea lui litemaria se cunósce din scrierile lui limbistice, juri-dice si istorice. Elu a compusu „Observatii séu bagãri de séma a supra regulelor si orêndue-lilor gramatice românesci“, tiparita în Tip. Sânteii Episcopii a Romnicului de George Popa Constantinu Tip. Romnicénulu. Editiunea a déu'a tiparita în Vien'a Austriei, la Iosifu nobilu de Burzek, împeratesculu si craesculu alu curtii tipografu si bibliopolu. La acést'a gramatica adause elu si „Prosodi'a“ (mesur'a tonului cuvintelor) limbei române pentru poesía, înse dupa prosodi'a greca. Dupa acésta prosodi'a a compusu mai multe versuri fórté nime-rite, ba inca a întrebuintiatu si unele figuri poetice atâtu de maestrite, în câtu la poetii urmatori nu le mai aflãmu; asiá este buna óra versulu despicatoru de gelosi'a cea mai cum-plita:

Intr'o gradina,
Lânga o tulpina,
Zarii o flóre cá o lumina.

S'o taiu, se strica;
S'o lasu, mi-i frica,
Cà vine altulu si mi-o redica!

Asemenea a compusu si „Istori'a Sultani-lor turcesci de la 1788—1794.“

Elu lasà urmasilor sei celu mai nobilu le-gatu ce putea lasá unu Românu de geniu pos-teritãtii sale:

Urmasilor mei Vacaresci,
Lasu voue moscenire:
Crescerea limbei românesci
Si-a patriei iubire!

57. Alaturea cu Ienachitia Vacarescu stà fiulu seu celu mare, *Alecu Vacarescu*, esilatu din tíera si disparutu în temnitiele Turciei inca de pe la 1796. Ruçini Români pâna astadi au avutu darurile poesiei, graçi'a, foculu, vioi-

tiunea de inchipuire si inlesnirea de graiu ale acestui tineru barbatu, carele imitându si întrecându intru acést'a ramura pe tata-lu seu, a sciutu în versurile lui sè mladie limb'a românésca într'o epocha când erá inca fórte inculta si puçinu dedata cu finetiele unei versificatiuni curgátore si armonióse. Poemele sale amoróse pe cari poporul le pastreza în amintirea sa, stau inca neatínse de téscuri.

58. *Nicolau Vacarescu*, alu doilea fiu alu Banului Ienachitia Vacarescu, moscenise si elu o radia mai palita a talentului poeticu inmortalisatu de parintele si de fratele seu.

59. *Iancu Vacarescu*, care isi inaugurase nemuritórea sa musa, inca mai înainte de 1821, erá fiulu lui Alecu; elu inchide cu gloria chorulu acestei luminóse pleiade de poeti Vacaresci.

(Va urmá.)

George Popescu.

SCHITIE DE CALETORÍA.

XV.

C e t a t e a.

Pe când ne scolaramu de la prândiu, societatea nóstra se mai înmultí cu câte-va persóne din Rosia. Apoi nu esitaramu multu, ci ne pregatiramu la o excursiune, la Cetatea, cá sè nu întârdiám. Pregatirea durá numai atât'a, pâna când se insienara niste cai, càci excursiunea acést'a avea sè se faca éراسi calare. Cetatea e sus, în vârfulu délului, pân'acolo e obositoru a te urcá pe jos.

Va sè dica éراسi calare! Frumosu! Acusi o sè devinu unu calaretu... De asta-data inse avea sè urmeze o calarire mai periculósa. Caii nu erau de ai Buciumanilor, ci din grajdurile lui „Tat'a-mosiu.“ Când celu d'ântáiu fu condusu afara în curte, sari în dóue picíore, si cócierulu abíá il putù tiné sè nu sara peste gardu.

cu „Tat'a-mosiu“, care între toti erá calaretulu celu mai voinicu. Si esíndu în drépt'a, incepu ramu a ne urcá pe unu délú. Din cene urcámu mai multu, priveliscea deviniá totu mai frumósa, si în scurtu tóta Rosia se 'ntindea la picíorele nóstre.

Prospectulu se totu mariá, se facea totu mai frumosu, si noi totu ne urcámu inca, fiind cà Cetatea se afla si mai sus, tocmai în vârfulu; inca nici n'o vedeamu, càci délulu sub care mergeamu, ni-o acoperiá.

Si cu câtu prospectulu deviniá mai frapant, cu atât'a si calea nóstra imi pareá mai periculósa. Acea ne conducea la marginea délului; în drépt'a délulu, în stâng'a o prepastia, — si de multe ori calea erá atâtú de îngusta, în câtu abíá incapea calulu peea. Unu pasiu gresítu, si eramu sè fimu tavaliti în adânculu prepastiei infricosiate. Grozava perspectiva pentru sciinti'a mea de calaritu!

Asiá între patru ochi, ve potu spune, cà mi erá frica grozavu. Nu me mai puteam eu delectá în panoram'a încântátore, càci ochii mei priviau totu în stâng'a si vedeau în continuu numai prepasti'a de mai multe sute de stângeni.

Inse calulu erá meu deprinsu cu suisuulu acest'a, càci isi mutá picíorele dintr'unu locu în altulu cu regularitatea cea mai precisa. Apoi urmá o cotitura în drépt'a, si éta înaintea nóstra Cetatea.

Ce este Cetatea? Unu colossalu munte de stânca, în care inca si Romanii au baitu si în care de atunce se lucréza în continuu. Din afara are aspectulu celu mai imposantu ce se póte intipuí, si innaltimea lui domina totu giurulu acel'a.

Dupa ce ne deteramu jos, sus în vârfulu Cetatei ne salutara salvele. Si erá bine, cà s'a asteptatu pâna ce ne coboriramu, càci durduitur'a ce pravulu de pusca aprinsu causá, fu gróznica; toti muntii o repetara, pâna ce se perdù în departare. Nici odata n'am auditu unu echo mai grandiosu.

Si intraramu. În stânca e sapata o usia. Calcându de pe pétra pe pétra ajungemu în interiorulu stâncei. Vederea ce ne întimpina acolo, e grandios-suprindietóre. Din laintru stânc'a e góla de jos pâna sus, si de-a supra deschisa. Romanii antici au baitu de sus în jos, si totu sapându, ei au desiértatu interiorulu stâncei. Astadi totulu par cà infaçisiéza unu amfiteatru colossalu. Poporul i dice „Cetate.“ Si în adevéru e o cetate din cele mai admirabile.

Pe când noi jos în fundulu ei, unde 'n veci nu petrunde sórele, cautamu si gasiamu ghiacia (la 19 iulie), — pe atunce la dispozițiunea galanților arangiatori ai acestei escursiuni, din vârfulu înspaimântatoru alu Cetatei se aruncau cunune de flori damelor cari se aflau cu noi.

„Cetatea“ este un'a din raritățile muntilor apuseni. Geologii o cunoscú bine, chiar si cei din tieri departate. Caletorii cari se ducú la Detunat'a, toti peregrinéza si la „Cetatea“, care zace numai la departare de o óra si jumetate de cealalta. La 1852 si Maj. Sa regele a mersu de a vediutu Cetatea.

Si dupa acést'a societatea întréga visitá tóte partile Cetatei, cari tóte oferu ceva vrednicu de vediutu. Intraramu în boltiturele ei, sarindu din stânca pe stânca, radiemându-ne unii de altii, unde erá mai periculosu; si ne urcaramu în vârfulu, de unde prospectulu admirabilu ne recompensá pentru tóte ostenele suportate pân'acolo.

Eu înse me despartii de societate. Veteranelu erou din 1848/9 me luá de brațiu si me conduse prin vârfulu delurilor, si imi aretá locurile luptelor sale de frunte din acei ani memorabili. Imi esplicá, pe unde vini br. Kemény Farkas cu óstea sa, si cum elu — protopopulu Balinth — comandá, dede ordinu spre a-lu întimpiná; cum apoi pop'a din satulu de colo, si cel'a din satulu de dincolo, si altii mai multi esira toti cu ómenii lor, cum ênsusi elu din vârfulu acestui delu dede nevala cu ómenii sei, în câtu Kemény în urma fu silitu a se retrage cu mari perdiri, dicându : „Cu popi românesci nu te poti luptá.“

Si afara de aceste, mi-a aretatu inca multe suveniri si locuri istorice din acei ani. Mi-a descrisu cu colori víue faptele petrecute în ele. Numai din cele câte am auditu, vediutu si esperiatu în diu'a acést'a, asiu puté sè scriu unu volumu. Imi pare dara reu, cà nu dispunu de mai multu spațiu. Speru înse a reveni, de si sub alta forma.

Pe când noi doi ne rentórseramu la Cetate, societatea pornise deja în jos. Asiá dara si noi luaramu directiunea aceea. Jos ne asteptau caii, si urcându-ne pe ei, ne rentórseramu éra si calare.

Abiá sosiramu a casa, éta — unu nou óspe! Erá dr. Catastih, carele în diu'a precedentá remanêndu la Detunat'a, pe când s'a rentorsu la Abrudu, nu ne mai gasi acolo, deci grabi iute la Rosi'a sè facemu dimpreuna escursiunea la „Cetate.“

Si éta cà si d'aice întârdiá!

Repetit'a lui întârdiare produse ilaritate generala.

Si numai decátu sosi si dlu Burienescu cu unu membru din trup'a sa. De asta-data elu aduse o veste rea. Ministerulu de interne, la care a recursu spre a obtiné concessiunea d'a jucá prin Transilvania, i-a refusatu acést'a, pentru cuvêntulu, cà în tíera deja sînt „pré multe“ societáti de aceste. În tóta Transilvani'a nu erá atunce alta trupa afara de a lui Burienescu.

Acést'a veste înse nu puse stavila petrecerii nóstre. Si dupa ce se ciná, si dupa ce toti se culcara, iubítulu nostru „Tat'a-mosiu“ ne mai invitá pe câti-va la unu celu de pe urma pocalu de vinu. Si cá acest'a sè lunece mai bine, începù sè ni spuna „a propos“ o anecdota. Dupa un'a urmá a dóu'a, a trei'a . . . a sut'a . . . si Dumnedieu mai scie a câtea. Nu erá obiectu, la care sè nu fi sciutu spune „a propos“ câte o anecdota.

Din cele multe éta un'a. „Testamentu. Pretensiunea ce o am la N. N., fia a iubitei mele socii; de cumva înse aceea nu s'ar puté încassá, sè fia a — bisericeii.“

Ce reu imi pare, cà nu mi-am însemnatu mai multe! Asiu fi avutu de unde. Când începù a ni spune anecdotele erau 11 óre, si când ne calcaramu, trecura dóue.

Câte odata, între ele ni povestiá si lucruri serióse, reminiscintie din viéti'a sa, din cari multe aru meritá sè fia însemnate. Si resumându tóte, petrecuramu óséra din cele mai frumóse.

În memori'a acelei seri, voiu întregi aceste sire si cu portretulu din nrulu de astadi alu stimatulu nostru barbatu. Biografi'a dsale s'a publicatu deja în colónele acestei foi.

Iosifu Vulcanu.

manu. în evulu mediu : *puternicele republice*, anume Veneti'a Florenti'a, *Pis'a*, Sien'a, grupuri de staturi cu mare influența politica si totu-odata resiedintiele culturii celei mai înalte a sciintielor si artilor. P'a-tunci stetea si papismulu în zenitulu puterii sale. D'o comanda din Rom'a ascultá lumea junetate.

În urm'a acestei înfloriri splendide succedá decadint'á cea mai de jos. Seculi întregi pe classiculu pamêntu italianu se purtara între diferite popóre totu felulu de resbóie; resbóie, cari de locu nu priviau Itali'a.

Întrég'a peninsula deveni o arena de lupta pentru diverse armii straine. Pe mórte si viétia se luptau aici francesi, spanioli si austriaci, derimau cetáti, sate

regimurilor indigene, de alt'a, contra jugului domnirii straine. Si, de si cadeau în continuu cu planurile lor, totusi cu nóue puteri re'ncepeau lupt'a. Itali'a deveni martiriulu libertáti. În tóta tíer'a nu erá o singura închisóre în care sè nu se usuca unu martiru d'alu libertáti, nu erá unu statu strainu în care sè nu-si caute adapostire fugari italieni. Multi plateau iubirea de patria séu libertate cu închisóre pe viét'á séu cu es'afotulu.

Martiragiulu se eternisá în Itali'a, parintii îl straplântau în fii, cari primiau mostenirea cu curagiu si veseli, acestia totu asemene îl predá urmasilor lor. Cuvêntulu din urma alu martirilor, cari își terminau viét'á nobila sub securea gâdelui, erá unu protestu

Simeon cav. de Balinth.

si câmpuri si aduceau miseria nespusa a supra locuitorilor. Sub astfelu de loviri de sórte scadiu tíer'a si poporulu totu mai afundu. Lipsiá putere morala si materiala spre a se puté emancipá de sub atare rusine si degradare.

În asta molesire si dejosire omnilateralá în fine se radicara totusi câte-va spirite viguróse, cari reamintindu-si marimea si grandet'á de odinióra a patriei lor, se apucara de lucru cu energía. Esemplulu lor eroicu fu o schinteia electrica, poporulu se trezi spre o nóua viét'á, elu recunoscú, cà se langediesce în o servitute nedémna. De pe la finele sutei trecute italianii se luptara d'o parte contra puterii despotice a

contra tiraniei, ei muriau în credint'á, cà pe pamêntulu scaldatu în sângele lor va înflori libertatea, de care se vor bucurá urmasii.

S A L O N U :

Calindarului septemanei.

Dumin.	23	5	F. 2 d. P. Tomei, s. m. m. Georgiu.
Luni	24	6	ss. mm. Sava Strat., Valentin.
Marti	25	7	s. ap. ev. Marcu, s. p. Macedoniu.
Mercuri	26	8	s. st. m. Vasiliu, s. Glafira.
Joi	27	9	s. st. m. Simeon cons. Dlui.
Vineri	28	10	ss. ap. Iason, Sosipatru, Onisifor.
Samb.	29	11	9 mm. d. Chizic, c. p. Memnon.

Siedinti'a publica literaria a societății „Petru Maioru.“

Societatea junimei române din Budapesta, pe-trunsa de chiamarea sa atât de frumoasă și nobilă, n'a întârziat a arangia și în acestu anu șiedinti'a sa publica, ce se tînu în dîu'a de 29 aprile n. a. c. cu o solenitate dîmna de scopulu salutaru alu societății. Cu tôte că acêsta șiedinti'a — din caus'a unor împregiurări — a fost numai de caracteru puru literariu, totusi la 4 ore p. m. eră adunatu în elegantele odăi ale stapânului localității o cununa frumoasă de oșpeti. Acolo avuramu placere a salută pe dîmnele: Puscariu, Romanu, Popu, Galu și Mindszenti; era dintre domni veduramu între alții pe Dr. Ales. Mocioni, Dr. Eugeniu Mocioni, Ioanu cav. de Puscariu, Fauru, Vladu, Cimponeriu, Romanu, Ioanescu, Popu, Vornica, Stefanu Ioanovicu.

Siedinti'a se deschise prin presiedintele societății dlu Iosifu Vulcanu, cu o cuvîntare scurta, în care s'a accentuatu scopulu maretîu alu societății pusu pentru realizare.

Apoi conformu programei ascult. de filos. Gregoriu Pletosu cetî disertatiunea sa: „Criteriulu naționalității.“ Aici se espune criteriulu naționalității pe bas'a psihologiei și înca pe bas'a etnologiei psihice. (Völkerpsychologie.) Resolvarea temei s'a facutu în două parti; cea d'ântăiu purcede negative, ér a două positive. În cea d'ântăiu se contesteaza valôrea de criteriu apartînerii la unu statu, religiunii, portului, ocupatiunii fizice și intelectuale, precum și derivatiunii singure. În partea a două purcedîndu de la geneza societății, care baséza pe individuatiune și combinatiune, resulta că forme ale societății: omenimea și famili'a. Aceste nefînd calificate a satisfice trebuinti'a noastră psihica sociala, cautăm alta forma naturala. Aceea este poporulu, că fîntia spirituala. Simplitatei spirituali respunde unitatea poporului; era unitatea se baséza pe egalitate. Caus'a egalității este spiritulu concretu sîu obiectivu alu poporului.

ratalu criteriu psihicu alu naționalității; și anume acea limba, care este limb'a familiara a unui poporu. Urméza câteva esemple comparative din etnolog'ia psihica. În limba vieza națiunea. Se esamineza naționalitatea individilor; și asiá criteriulu ajunge a fi aplicatu practice. În fine se aréta mórtea naționalităților, și perderea causata de renegati. Că conclusiuni generale se aréta, că pentru sustînera naționalității este necesariu, pe lînga grup'a de individi, cari se deie notiunea de poporu, independenția politica; cu deosebire înse independenția intelectuală și valóre pentru omenime căstigata prin activitate și conservata de propri'a sa istoria. Se aréta valórea limbei, și în specialu a celei materne pentru dezvoltarea consciinței nationale.

Operatulu sciintificu atrase atentîunea publicului, care își exprimă placerea prin aplause.

Dupa acést'a Alessandru Mihailovicu, tehnicu, declamă poesi'a „Coriolanu“ de Iul. Grozescu, la a carei audire multîmirea publicului fu exprimata prin aplause frenetice.

În mijloculu entusiasmului Lazaru Petrovicu, ascult. de filosof'ia își rostî disertatiunea sa: „Despre frumosu.“ Idei'a frumosului privita că o forma a perfectiunii se desbate din punctulu de mîncare alu: formalismului, substantialismului sîu materialismului esteticu, și din punctu de vedere alu concretismului. Se aréta unilateralitatea formalismului și a substantialismului, și se radica la valóre ide'i'a frumosului din punctu de vedere alu concretismului, care împaca parerile unilaterale. Frumosulu nu se nasce numai din forma, precum afirma formalistii; nu se nasce numai din materia, precum cugeta substantialistii; ci din unitatea formei și a materiei. Acést'a unitate produce frumosulu.

Efectulu produsu și aici s'a dechiaratu prin complacere însufletita.

În fine ap. rîu Iuliu Traianu Popu, juristu, cu disertatiunea sa bine alésa: „O schitti'a din vietîa moderna“, în care se aréta în modu umoristico-satiricu unele estravaganție ale modei de acum. Autorulu ne conduse într'o famili'a, care ar fi fost cândva româna, și aici ne face a fi martori la unele scaderi și datine rele ce domnescu prin familiile „de moda.“ Ne descrie în coloru fôrte viue nepasarea manifestata față de totu ce este nationalu, și ne aréta cu ajutorulu esperientiei cauzele indiferentismului. În urma se adreseza catra junime, care este mai pe sus chiamat a lucră în folosulu națiunii, a nu se uită de marirea strabunilor nostri; ci se nisuiésca a-si reimprospeta în memoria testamentulu frumosu alu parintelui Vădărescu, în care se accentueza crescerea limbei românesci. Junimea se urmeze acestui testamentu, căci avemu mai scumpu sub sîre, ni-a lasatu dreptu suverire parintele românu. Limb'a ni este fal'a, marirea-s'o pastrăm deci că unu tesauru sacru, și se ne servésca de lucéferu conducatoru în ori ce lucrare a noastră!

Si acést'a lucrare fuse primita din partea publicului cu viua însufletire escitându în ânimile tuturor complacere.

Apoi între însufletirea generala v.-presiedintele drd. Augustinu Dumitreanu închide șiedinti'a în nisce termini fôrte caldurosi, multîamîndu publicului pentru indulgenți'a sa și totu odata recomanda și în viitoriu societatea spriginului caldurosu de pîna acum.

Astfelu se petrechú acést'a sîedintîa solemnă, lă-săndu cele mai dulci suveniru în ânimile tuturoră, cari au facutu parte din dĕns'a.

Ēr sĕr'a s'au adunatu tinerii la o cina socială, de unde toastele bine simtĭte n'au pututu lipsi.

Amu dorĭ, cĂ acést'a societate intr'adeveru dĕmna de spriginulu publiculu românū, sĕ arangeze mai adese ori sîedintĭe publice literarie cĂ si acést'a!

Bocsianulu.

Literatura si arti

Unu dĭvaru italianu despre Romĕni. „L'Economista di Malta“ de la 30 martie publica unu frumosu articolu a supra Romĕniei, intitulatu : „Etnograff'a Romĕnilor“, prin care arĕta cu cĂte-va date istorice originea Romĕnilor si numerulu lor, atĕtu în Romĕni'a propriu dĭsa, cĂtu si 'n celelalte provincii romĕne din ĩmperatiile straine.

La Bucuresci a esĭtu de sub tiparu melodii'a romĕna : „Dute, dute, draga baetĭele“, transcrisă si variata pentru piano de Maria Duport.

Societati si institute.

Reuniunea ĩnvetiatorilor romĕni gr. or. din dieces'a Caransebesiului a tĭnutu în 4/16 si 5/17 aprile a. c. în Bocsia montana o sĭedintĭa ordinaria de comitetu, la care a participatu unu numeru considerabilu de membrii în numeru de 15. Cu aceea ocaసిune s'a constatatu urmĂtoarele :

1. Din raportulu presidialu, cĂ de la adunarea generală tinuta anulū trecutū în Resĭtĭa montana pĕna în 4/16 aprile a. c. numerulu membrilor ordinari s'a sporitu cu 57, alu celor fundatori cu 8 si alu celor ajutatori cu 8 individi, astfel acĕsta reuniune are astadi 171 membrii ordinari, 27 fundatori, 26 ajutatori si 18 onorari, peste totu 242 de membrii. Totu asĭă s'a constatatu si aceea, cĂ presidiulu a facutu pasii necessari de a se ĩncassĂ prin despartĭemintele reuniunii taxele restante pe anulū 1876 si 1877 ;

2. Din raportulu cassariului s'a pututu vedĕ, cĂ reuniunea acĕst'a cu finea anulū 1877 are în actiuni, ĩn casse de pastrare si ĩn obligatiuni unu capitalu de peste 1900 fl., ĩn restantĭa de la membrii pe an. 1870, 1871, 1872 — 1972 fl. 71 cr., totu ĩn restantĭa tax'a membrilor pe anulū 1876 si 1877 — 1057 fl. 20 cr.

3. Din raportulu bibliotecariului s'a doveditu, cĂ bibliotec'a centrală a acĕstei reuniuni s'a ĩnmultitu din 8/20 septembrie 1877 de la sĭedintĭa prima a comitetulu pĕna în 4/16 aprile a. c. cu opuri cumperate 11 bucĂti, contra cari adaugĕndu-se, 7 opuri donate de contra presĭedintele acĕstei reuniuni Stefan Antonescu ĩn pretĭu de 33 fl. 15 bucĂti, alte opuri de librariulu Auspĭtz din Lugosiu 6, precum si 4 opuri din partea ĩnvetiatoriului Ionu Tudulescu din Lipova cu 4, la olalta 36 bucĂti, contra cari adaugĕndu-se si celelalte opuri 69, peste totu 105 bucĂti. Contra acĕste arti presĭedintele reuniunii dlu Stefan Antonescu a mai donatu pe sĕm'a reuniunii aparate de cancelaria ĩn pretĭu de 14 fl. 90 cr.

S'a constatatu ĩn acĕsta sĭedintĭa si aceea, cĂ reuniunea are 10 despartĭeminte (Zweigvereine) constituite, cari ĩn sensulu § 33 din statute, au a se ĩntrunĭ ĩn adunĂri mai dese, spre a tĭnĕ disertatiuni sciintifice didactice si metodice, lectĭuni practice etc.

Fia-care despartĭamentu are unu presĭedinte, unu notariu, unu cassariu si unu bibliotecariu, si anume : 1. Despartĭemĕntulu Bocsiei cu presĭedintele Martinu Tiapu, ĩnvetiatoru ĩn Fizesiu ; 2. Despartĭemĕntulu Oravitiei cu presĭedintele Iosifu Novacu, ĩnvetiatoru ĩn Oravitĭa ; 3. Despartĭemĕntulu Versietului cu presĭedintele Simeonu Savu ĩn Sredistea mica ; 4. Despartĭemĕntulu Cĭacovei cu presĭedintele Aureliu Draganu, ĩnvetiatoru ĩn Ghiladu ; 5. Despartĭemĕntulu Buziasului cu presĭedintele Georgiu Lupsia preotu gr. or. ĩn Blajova ; 6. Despartĭemĕntulu Bisericii albe cu presĭedintele Pavelu Gaitoviciu, ĩnvetiatoru ĩn Mircovatiu ; 7. Despartĭemĕntulu Lugosiului cu presĭedintele Paulu Munteanu, ĩnvetiatoru ĩn Sacul ; 8. Despartĭemĕntulu Caransebesiului cu presĭedintele Ionu Ionasiu asesoru referinte la consist. din Caransebesiu ; 9. Despartĭemĕntulu Panciovei cu presĭedintele Georgiu Popoviciu, ĩnvetiatoru ĩn Dolove ; 10. Despartĭemĕntulu Fagetului cu presĭedintele Ionu Constantinoviciu, ĩnvetiatoru ĩn Bujor. 11. Despartĭemĕntulu Mehadieii nu este ĩnca constituitu din cauza, cĂ ĩnvetiatorii nu s'a pututu adunĂ toti la unu locu ĩn tĭmpu de ĕrna.

Mai departe s'a staveritu a se pregăti pentru viitorea adunare generală, ce se va tĭnĕ a. c. ĩn Biserica alba ĩn 30 julu v. si dilele urmĂtoare unu proiectu de regulamentu pe bas'a caruia reuniunea sĕ pĂta ĩntrĂ ĩn relatiuni reciproce si cu alte reuniuni de Metropoli'a gr. or. din Ungaria, de asemenea natura ; de asemenea s'a luptu dispositiuni pentru pregătirea disertatiunilor pentru adunarea generală.

CĂ de mare ĩmportantĭa din amintita sĭedintĭa notezu la acĕstu locu, cĂ dupa petitiunile ĩncurse din despartĭemintele Buziasiu, Versietiu, Lugosiu, Oravitĭa ĩn privintĭa neprimirii regulate a salariilor ĩnvetiatoresci si a restantĭelor multe, comitetulu a decisu a face o represintatiune ĩn scrisu contra guvernul pentru vindecarea acĕstui mare reu, ce bantuie chiar ĩnvetiamĕntulu, precum si contra conductorii municipialor din Carasiu, Temisiu si Torontalu cu ĩntrevenirea ĩmediata personală a presĭedintelui nostru dlu Stefan Antonescu, de la alu carui zelul, iubire si ĩnteresare de afacerile scĂlelor si a ĩnaintĂrii culturii poporului nostru, sperĂmu celu mai frumosu si favorabilu resultat.

ĩn fine atĕtu ĩn sĭedintĭa, cĂtu si ĩn cercu socialu, s'a desbatutu cu multa ĩnteresare si seriositate mai multe cause vitale atĕtu privitorea la ĩnaintarea reuniunii, cĂtu si la prosperarea stĂrii spirituale si materiale ale poporului nostru, cu care ocaసిune atĕtu dlu presĭedinte cĂtu si membrulu de comitetu d. Iuliv Petricu jude regescu cerc. au doveditu eclatantu, cĂ li zace la ĩnima si cĂ se ĩnteresĂa multu de prosperarea culturii nĂstre nationale si de prosperarea scĂlelor nĂstre, pentru cari ambii cĂ fosti oficiantĭi administrativi au frumĂse merite. Deie Dumnedĭeu sĕ faca si alĭii asemenea, adeva tĂta ĩnteligintĭ'a nĂstra romĕna ! — Ioan Marcu, ĩnvetiatoru cĂ notaru alu reuniunii.

Societatea studentilor ĩn medicina din Bucuresci ĩn sĭedintĭa sa ordinaria de la 5/17 martie a. c. s'a constituitu pe an. 1878 ĩn modulu urmatoru : dlu I. Apostoleanu presĭedinte, dd. Drd. T. Susiu si P. Filibiliu vice-presĭedinti, dlu Al. PĂcleanu cassieru, dlu B. Lad. Bianu bibliotecaru si dd. Al. Spiroiu si I. V. Stefanescu secretari.

Ce e nou ?

Diet'a a reneputu siedintiele sale marti la 30 aprile, continuându desbaterea bugetului pe anulu curentu, întrerupta înainte de Pasci. Deputatulu br. Sennyey si-a depusu mandatulu.

Diu'a Stlui Stefanu. Ministerulu de cultu a emis o ordinațiune catra toti capii bisericelor crestine din țiera, in care — în legatura cu o ordinațiune din 15 jan. a ministrului de interne — i învita a-si însciintia preotimea, că la dorint'a poporațiunii séu a autorității sé serbeze diu'a Stlui Stefanu, care este o serbatore nationala ungerésca. Acésta ordinațiune desteptà mare resensu la calvini, si adunarea bisericésca din Miscoltiu a si decisu a denegá îndeplinirea. In dieta deputatulu Molnár Aladár a si interpelatu pe ministru în privint'a acést'a.

Regele Italiei își manifestéza simpatia față de Români'a în mai multe rânduri. De curându a transmisu la Bucuresci câte-va decorațiuni : Innaltu Pré S. Sale parintelui Calinicu, mitropolitulu primatu, presiedinte alu senatului, marea cruce a ordinului Coron'a Italiei, — dlu Vasescu, vice-presiedinte alu adunării deputatilor, a primitu crucea de comandoru a aceluiasi ordinu, — dlu I. C. Bratianu fu decoratu cu marea cruce a ordinului Sântilor Mauriciu si Lazaru, — éra dlu Cogalnicénu fu destinsu cu marea cruce a ordinului Coron'a Italiei.

Deputatii si Senatorii României vor avé pe timpulu sesiunii ordinare si estraordinare liberulu percursu pe căile ferate de la capitala pâna la locul unde sânt alesi séu domiciliati séu pâna la gar'a cea mai apropiata de acea localitate si vice-versa.

Espositiunea universală din Paris s'a deschisu în 1 maiu cu program'a publicata si de noi în nr. trecutu. Dupa terminarea ceremonielor de deschidere marsialulu Mac-Mahon a datu unu prândiu de gala în onóra ospetilor; dupa prândiu urmă o primire de séra.

Situațiunea politica în tóta diu'a se complica mai multu. Precum se vede, englesii de asta-data sânt decisi a nu remâné numai la vorbe, ci facu pregatiri serióse pentru unu eventualu resboiu cu rusii. Englesii au declaratu, că nu primescu pacea de la San Stefano, ei nu permitu o estindere atâtu de mare a Bulgariei, nu toleréza că Rusii sé ocupe gurele Dunarei. In urmarea acéstu protestu, însoçitu de mobilisarea armatei, si Rusii își mai vinira în ori; ei respunsera, că sânt gata a cede din pretensiunile lor, si nici din Basarabia nu mai ceru decâtu partea locuita de Rusi. Intre aceste poporațiunea turca érași s'a rescolatu în contra Rusilor, ma a si avutu cu acestia atacuri. Tiarulu a rechiamatu a casa pe marele duce Nicolae, si l'a înlocuitu prin generalulu Todleben. Se dice, că acést'a înca e unu semnu de moderatiune din partea Rusiei.

Unu soldatu rusu în Bacau. Vineri nóptea, la 7 spre 8 ale curente, unu soldatu rusu întrându prin efractiune, în cas'a dlui Chiru, directorulu gimnasiului din Bacau, s'a încaratu de mai multe obiecte, cu cari inse, pe când érá sé iésa, a produsu unu sgotu, ce desceptà din somnu pe pagubasiu. Acesta, suprindiéndu pe hotiu în flagrantu delictu, apucà unu revolveru si-lu descarcà a supra delicientulu, învin-

du-lu în peptu si culcându-lu la paméntu, de unde nenorocitulu. transportatu în spitalu, dupa trei zile își espirà sufletulu. („Press'a.“)

In Resitia montana s'a tînutu la 9 martiu, despre care înse numai acuma ni se scrie, unu balu în folosulu bibliotecii scólei române gr. or. de acolo. Presiedintele comitetului arangiatoru a fost dlu Iosif Baltezan; vinitulu curatu, 75 fl., s'a depusu în cass'a de economía.

Processele de pressa ale „Gazetei Transilvaniei“ se vor pertractá la 14 si 28 l. c. la curtea cu jurati în Sibiu.

Sinucidere. Mauritiu Sulyok, mai de multu Stockinger, unu cunoscutu proprietaru din Banatu, carele a fost si deputatu din Timisiór'a, s'a sinucisu.

Flamur'a lui Hymen.

Dlu George Popescu, cunoscutu si publicului nostru din cursulu de istoria literaturei române ce tocmai acuma curge în fói'a nóstra, si-a încredintiatu de socia pe domniórá Aneta Ionescu în Bucuresci.

Suvenirea mortilor.

Antoniu Boiu, preotu gr. or. în Lasleulu românescu, Transilvania, a repausatu la 5, 17 aprile, in etate de 30 ani.

Logogrifulu din nr. 27 l'au mai ghicitu dómuele si domniórele : Eufrosina Popu, Maria Micsiunescu, Maria Nandra, Eufemia Popescu, Cleopatra Nimicescu.

Post'a Redactiunii.

Dsiórei F. D. in S. Multiaminu. Dar acést'a numai atunce se va puté realisa, deca si stim. nóstre abonante vor conlucrá în cerculu cunoscentiei lor.

Mam'a catra fiii sei. Prosa rimata, si înca fórté reu rimata. Nici macaru atât'a !

Dlul G. P. in Bucuresci. I vom face locu, dar mai întâiu se încheiamu acést'a, tramiéndu-ni si finea. Felicitările nóstre !

Primavér'a. Se vede că ai înclinare, de si acést'a înca nu se póte publicá. De unde esti ? O epistola informatóre amu primi cu bucuria.

Dorint'a mea. Este o încercare primitiva.

Sibiu. Cântecelu lui Heine nu sunt traduse cu destula îngrigire. In limb'a româna se potu face rime mai bune, căci e bogata de aceste.

Sabi'a lui Mihailu Vitezulu. Frumóse simtcieminte nationale, dar pucine idei poetice !

Eleg. I. la M. C. si „epigr. I. c.“ nu se potu publicá. Nu este în ele nici chiar o singura idea poetica.

„**Catra filii României.**“ Este o compositiune fórté primitiva.

Avisamu pe onorab. abonanti ai nostri, că in 1 maiu redactiunea s'a mutatu în strad'a „arborelui verde nr. 12.“ Ne rogámu dar a adressá aice tóte epistolele.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1878. Calea țierei nr. 39.